

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous 2/2024

Aika: Ke 9.10.2024 klo 12:30-14:50

Paikka: Teams-kokous

Läsnä:	Jussi Ahonen	Geologian tutkimuskeskus
	Marjo Aikko	Kalatalousalueet, Satakunta (sisävedet)
	Lauri Anttila	Pyhäjärvi-instituutti
	Helena Fabritius	Åbolands svenska lantbruksproducentförbund r.f.
	Eemeli Huhta	Valonia
	Ilona Joensuu	Etelä-Suomen aluehallintovirasto
	Timo Juvonen	Varsinais-Suomen liitto
	Tuija Kailaste	Rauman seutukunta
	Päivi Karila	Bioenergia ry
	Jan-Erik Karlsson	Natur och Miljö rf.
	Sanna Kipinä (sihteeri)	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Petri Kippola	Länsi-Suomen merivartiosto
	Hannu Klemola	Suomen luonnonsuojeluliitto, Varsinais-Suomen piiri
	Heini Komppa	Pohjois-Satakunnan seutukunta
	Mirja Koskinen (pj.)	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Riku Koskinen	Varsinais-Suomen pelastuslaitos
	Titta Lahtinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Hanna Laihin	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Annakaarina Lamminpää	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri
	Aino Launto-Tiuttu	MTK-Varsinais-Suomi
	Heikki Lehtonen	Suomen luonnonsuojeluliitto, Varsinais-Suomen piiri
	Tiina Majalahti	Bioenergia ry
	Timo Metsäkallas	Suomen Satamat ry
	Helinä Mäkelä	Loimaan seutukunta
	Anu Niinikorpi	Länsi-Suomen kalatalouskeskus
	Eerik Ojala	Metsäteollisuus ry
	Pekka Paavilainen	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Heli Perttula	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Johannes Perttula	Satakunnan ELY-keskus, Maaseutupalvelut
	Janne Pulkka	Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry
	Camilla Puranen	Turunmaan seutukunta
	Leena Rannikko	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Kalatalouspalvelut
	Minna Rautalin	Suomen metsäkeskus, Läntinen palvelualue
	Pasi Saario	Turun seutukunta
	Riitta Saleva-Sjöblom	Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry
	Sonja Salovius-Lauren	Åbo Akademi
	Maarit Solla	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Maaseutupalvelut
	Janne Suomela	Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Markku Suominen	Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri
	Seppo Varjonen	Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri

Heidi Veck	Salon seutukunta
Jutta Vuolamo	Pidä Saaristo Siistinä ry
Bjarne Westerlund	ProAgria Finska Hushållningssällskapet
Kari Ylikoski	Porin seutukunta

Poissa: Energiateollisuus
 Kalatalousalueet, merialue
 Kalatalousalueet, Varsinais-Suomi (sisävedet)
 Liikenne- ja viestintävirasto (Taficom)
 Luonnonvarakeskus
 Metsähallitus
 MTK-metsänomistajat
 MTK-Satakunta
 ProAgria Länsi-Suomi
 Puolustusvoimat
 Satakunnan pelastuslaitos
 Satakuntaliitto
 Suomen Ammattikalastajaliitto ry
 Suomen Kalankasvattajaliitto ry
 Turun ammattikorkeakoulu
 Turun yliopisto
 Vesilaitosyhdistys
 Åbolands fiskarförbund

1. Avaus

Mirja Koskinen avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi.

2. Kalatalouskeskus ja kalatalousalueet vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden edistäjinä ja toteuttajina

Anu Niinikorpi Länsi-Suomen kalatalouskeskuksesta esitteli kalatalouskeskuksen ja kalatalousalueiden tehtäviä ja toimintaa sekä käynnissä tai käynnistymässä olevia hankkeita, joilla toteutetaan vesien- ja merenhoidon tavoitteita (Liite 1.). Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla on kalatalousalueilla käynnissä useampia kalataloudellisia kunnostushankkeita ja Länsi-Suomen kalatalouskeskuksen koordinoimana pilotoidaan tulospäätöksiä rahoitusmallien katojen lisääntymisalueiden ennallistamiseen rannikkoalueilla (hankkeen rahoitus Euroopan meri- ja kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta).

3. Ajankohtaista vesien- ja merenhoidossa

Titta Lahtinen kertoi merenhoidon ajankohtaisista asioista (Liite 2.). Meriympäristön tila-arvio 2024 on julkaistu 28.8.2024 ja siitä valmistuu lokakuun aikana julkaisu Suomen ympäristökeskuksen raportteja-sarjassa.

Sanna Kipinä ja Hanna Laihin esittelivät vesienhoidon ajankohtaisia asioita (Liite 2.). Vesienhoitosuunnitelmissa ja merenhoitosuunnitelmassa vuosille 2022–2027 esitettujen toimenpiteiden toteutustilanteesta ollaan parhaillaan tekemässä väliarviota, joka tulee raportoida EU:lle vesienhoidon osalta joulukuussa 2024 ja merenhoidon osalta maaliskuussa 2025. Ympäristöministeriö järjestää toimenpiteiden toteutukseen liittyen neljä valtakunnallista työpajaa eri teemoista, joihin kutsutaan kyseisen teeman mukaisia

sidosryhmiä mukaan. Toimenpiteet ovat käynnistyneet hyvin vaihtelevasti, esim. pohjavesien suojelusuunnitelmat toteutuneet hyvin, samoin monet maatalouden toimenpiteistä, mutta mm. kunnostustoimenpiteissä on vielä paljon kokonaan toteutumattomia toimenpiteitä.

Pintavesien ekologisen tilan luokittelua aloitetaan loppuvuodesta 2024 ja se valmistuu vuonna 2025, samoin kemiallisen tilan luokittelu. Luokitteluohjeistus on ollut kommentailla sidosryhmillä ja ELY-keskuksissa syyskuussa ja ohjeistusta vielä muokataan saadun palautteen perusteella. Merkittävimpana muutoksena luokittelussa tulee olemaan ns. one out – all out periaatteen käyttöönotto, jossa luokka määräytyy heikoimmassa tilassa olevan laatutekijän mukaan. Muutos koskee sekä pintavesien, että pohjavesien tilan luokittelua. Pohjavesien riskinarviointi valmistuu lokakuun aikana, jonka pohjalta tehdään varsinainen tilan luokittelu. Jonkin verran on tulossa muutoksia, muutama alue siirtyy selvityskohteista riskialueiksi ja puolestaan muutama pohjavesialue nousee riskialueista hyvään tilaan.

Hallinnon uudistus tulee vaikuttamaan myös vesien- ja merenhoidon tehtävien hoitoon, kun tehtävät jakautuvat kahteen eri virastoon (lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskus). Valtakunnalliseen lupa- ja valvontavirastoon siirtyy vesien- ja merenhoidon suunnitteluprosessit ja mm. seurannat ja elinvoimakeskuksiin siirtyy vesien- ja merensuojelun edistämistehtävät. Lakiluonnoksen mukaan edistämistehtäviä keskitetään elinvoimakeskusten välillä.

Keskustelussa todettiin, että hallinnon uudistusten yhteydessä on aina riskinä paikallisen toiminnan ja toimintakulttuurin heikkeneminen, varsinkin jos tehtäviä keskitetään kauaksi paikallisesta toiminnasta. Keskusteltiin kipsin ja rakennekalkin käytöstä ja haasteista. Tulisi löytää myös luomutiloille sopiva kipsi, jonka levitystä voitaisiin tukea Kipsi-hankkeessa. Todettiin, että rakennekalkkiin liittyy isot ilmastovaikutukset, mikä voi osaltaan haitata sen tukemisen edistämistä.

4. Vesienhoidon keskeiset kysymykset, työohjelma ja aikataulu 2028–2033, kuulemispalaute

Sanna Kipinä esitteli vesienhoidon keskeisten kysymysten, työohjelman ja aikataulun asiakirjasta saatua kuulemispalautetta (Liite 2). Kuulemisaikana 15.12.2023 – 17.6.2024 saatiin Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen asiakirjaa koskien yhteensä 86 palautetta. Palautteessa annettiin kiitosta selkeästä ja ytimekkäästä asiakirjasta ja koettiin, että vesienhoidon keskeiset kysymykset on tunnistettu pitkälti oikein. Asiakirjaan liittyen saatiin myös paljon kehitysideoita ja toistuvina teemoina palautteessa oli mm. toimenpiteiden tehostamisen ja kohdentamisen tärkeys, valuma-aluesuunnittelun ja valuma-alueella tehtävien toimenpiteiden käytännön koordinaatio (esim. valuma-alue talkkari), pintavesien seurantaan ja luokitteluun liittyvät kysymykset kuten tietopohjan avoimuus, seurannan laajentaminen (paikkojen lisääminen, mutta myös uudet muuttajat luokittelussa kuten humus), rahoitukseen liittyvät haasteet ja pullonkaulat, toimenpiteiden vapaaehtoisuus vs. pakollisuus, maanomistajien sitouttamisen tärkeys sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta ja siitä tiedottaminen.

Palautetta on käyty läpi vesienhoitoalueen ohjausryhmässä ja yhteistyöryhmissä. ELY-keskuskohtainen palaute on käsitelty ELY-keskuksissa. Aikaisempien kausien tapaan saatuun palautteeseen ei laadita vastinetta, eikä muokata kuulemisasiakirjaa, vaan saatu palaute otetaan huomioon toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelmien

tarkistamisessa ja laadinnassa sekä vesienhoidon toimeenpanon kehittämisessä. Kuulemispalautteen yhteenveto on julkaistu vesienhoitoalueen [verkkosivuilla](#).

Esitettiin, että koska itse kuulemisasiakirja on julkaistu sekä suomeksi, että ruotsiksi, myös palautteen yhteenveto voisi olla myös ruotsiksi.

Keskusteluissa todettiin, että toimenpiteiden vapaaehtoisuus ja paikallisuus on edelleen tärkeää, koska emme tiedä vielä riittävästi toimenpiteiden vaikuttavuudesta. CAP tulee seuraavalla ohjelmakaudella muuttumaan niin, että siinä painotetaan vahvasti muita asioita, jolloin maatalouden vesienhoidon toimenpiteiden rahoituksessa ei voida enää jatkossa nojata siihen niin paljon kuin tähän saakka, vaan tulee löytää muita rahoituskeinoja. Todettiin, että peltomaan hyvä rakenne ja vesitalous tulee olla toimenpiteiden pohjana, jonka päälle lähdetään muita maatalouden toimenpiteitä toteuttamaan.

5. Ajankohtaista vesien- ja merenhoidon hankkeista alueella

Varsinais-Suomen ELY-keskus:

- Saaristomeri-ohjelma: yhtenä osa-alueena panostetaan yritysysteistyöhön ja yritysten vesivastuullisuuteen erityisesti ruokaketjun osalta. Työn tavoitteena on sitouttaa ruokaketjun toimijoita vesivastuullisuustyöhön ja työtä vetämään on valittu Afry. Työhön on kysytty mukaan 15 suurta ruokaketjun yritystä.
- Virtavesi- ja kalataloudelliset kunnostukset:
 - o Karvianjoen Jyllinkosken padon purku toteutunut kesällä 2024
 - o Eteläjoen Sahakosken padon purkua koskeva suunnitelma valmistumassa
 - o Kokemäenjoen merilohen populaatiomallinnus valmistui: kalateiden rakentaminen Kokemäenjokeen ei parantaisi lohikannan tilaa. Vaellussiikakunnostuksilla voisi saada hyviä tuloksia, selvitykset sen osalta käynnissä.
 - o Paimionjoen alaosan ympäristövirtaamaselvitys: juoksutusputken avulla voidaan pitää Askalankosken alaosa vesitettynä, toteutus alkaa tänä syksynä.
 - o Kiskonjoen Latokartanonkosken kunnostus saatu valmiiksi, samoin Aneriojoen Holstenkosken padon osittainen purku.
 - o WWF saanut rahoituksen Kärkelänjoen Kärkelänkosken ja Saukonkosken nousuesteiden poistamiseksi (Vauhtia vaellukseen 2 -hanke).

Salon kaupunki: Halikonlahti 2024–2025 selvityshanke käynnistynyt (liite 3.). Lähtökohtana Halikonlahden huono tila ja tavoitteena käynnistää tulevaisuudessa toimenpiteet tilan parantamiseksi. Hanke koostuu kolmesta työpaketista: Halikonlahden lähivaluma-alue selvitys ja mallinnus veden pidättämiseksi ja viivyttämiseksi, Salon kaupungin pellonkäyttösuunnitelma ja valuma-alueen kestävä vesienhallinnan ja vesiensuojelun toimeenpano.

Koski TI: Marttilassa ja Koskella Paimionjoen koskikunnostushankkeet valmiit, [yleisötilaisuus](#) 16.10.2024. Paimionjoen valuma-alue on yksi Saaristomeri-ohjelman pilottialueista, Tarvasjoella aloitetaan toimenpiteitä.

Pyhäjärvi-instituutti:

- Mittavat vesienhallintahankkeet HAPPASU ja VesiKestävä päättymässä lokakuun lopussa. HAPPASUn [loppuwebinaari](#) 29.10.2024.
- HELMI-rahoitetut Rikkaat rannat ja Herkät hiekat -hankkeet myös päättymässä. Hankkeissa parannettu Pyhäjärven virtausoloja ja monimuotoisuutta.
- Satakunnan luonnonvesien riittävyyden ja laadun huoltovarmuus (VesiVara)-hanke alkamassa (EAKR-rahoitus). Hankkeen päätavoite on edistää Satakunnan luonnonvesien vesihuoltovarmuutta ilmastomuutokseen sopeutumisessa niin, että laadukkaan veden riittävyys varmistettaisiin niin vesiympäristön, väestön, elinkeinoelämän kuin energiantuotannon tarpeetkin huomioiden. Mukana PJI:n lisäksi SAMK ja Prizztech ja keskiössä ostopalveluna hankittavat virtaamaskenaariot.

Valonia:

- VALUTA 3 -hanke: yhteistyössä WWF, Kaarinan kaupunki, Valonia ja Paimionjoki-yhdistys. Hankkeessa toteutetaan konkreettisia vesienhallintatoimenpiteitä Tarvasjoen ja Hepojoen valuma-alueilla ja hyödynnetään WWF:n aiemmissa hankkeissa kehittämää maanomistajalähtöistä toimintamallia Varsinais-Suomen alueella.
- Varsinais-Suomessa käynnistynyt useita kuntavetoisia hankkeita: Raisonlahden valumavesien yleissuunnitelma, Maskun Rapuojan valuma-alueen vesienhallinnan suunnittelu, Naantalin Saaristotoimet ja Vaarjoen kosteikko, Aurajoen vesiensuojelun kohdentaminen ja vesiensuojelutoiminnan järjestäytyminen sekä Kaarinan kaupungin Ladjakoskenojan vesienhallinnan Pilot-hanke.

6. Muut asiat

Teams keskustelu-kentästä poimittu tiedoksi: loppukesästä valmistui kloridiseurannan koontiraportti vuosille 2021–2023. Raportti ei ole julkisessa jakelussa, mutta sen saa pyytämällä sähköpostitse Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta Annakaarina Lamminpäältä (etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi).

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään alkuvuodesta 2025. Tarkemmasta ajankohdasta laitetaan yhteistyöryhmälle kysely, jotta löydetään mahdollisimman monelle sopivan ajankohta.

8. Lopetus

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:50.

Liitteet:

- Liite 1. Powerpoint-esitys: 9.10.2024 Neuvontajärjestöt ja kalatalousalueet.pdf
- Liite 2. Powerpoint-esitys: YTR-kokous_09102024.pdf
- Liite 3. Halikonlahti-hanke.pdf